

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Lapin yliopisto, Matkailututkimuksen valintakoe 2.6.2016

Valintakokeessa on

- Case-kuvaus ja siihen liittyvät 4 esseekysymystä, joista jokaiseen vastataan
- 20 oikein/väärin-väittämää, joista jokaiseen vastataan

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Case-kuvaus

Huippuvuoret on Norjan hallinnon alainen saariryhmä, joka sijaitsee noin 78° pohjoisella leveysasteella. Saariryhmä toimi pitkään metsästäjien tukikohtana; 1800-luvun lopulta asti Huippuvuoret ovat olleet kaivostoimijoiden ja tutkijoiden kiinnostuksen kohteena. Maailman pohjoisin pysyvä asutus on juuri Huippuvuorilla; pääasutuskeskuksessa Longyearbyenissä on nykyisin noin 2300 asukasta. Saariryhmää asuttavat norjalaisten lisäksi venäläiset kaivostyöläiset sekä tilapäiset tutkijat eri maista. Longyearbyeniin on päivittäiset lentoyhteydet, ja se muistuttaa rakenteeltaan mitä tahansa pientä norjalaista kuntaa. Longyearbyenin ulkopuolisia alueita hallinnoi kuvernööri. Näillä alueilla eivät ole voimassa esimerkiksi jokamiehenoikeudet vaan kuvernööri päättää ja säätää alueiden käytöstä.

Huippuvuorten matkailullinen toiminta ei saanut tukea Norjan hallitukselta ennen 1990-lukua, jolloin hallituksen politiikassa tapahtui käänne. Erityisesti hiilikaivostoiminnan kriisiytyttyä matkailun toivotaan tarjoavan enenevässä määrin työtä alueella. Kuvernöörin alaisuudessa on nykyisin kaksi työntekijää, jotka vastaavat matkailun kehittämisestä. Huippuvuorilla toimii noin 60 pääosin norjalaisten omistamaa matkailuyritystä. Matkailu on luonnon vetovoimaan perustuvaa, eksklusiivista ja opastettua pienryhmämatkailua. Poikkeuksen muodostavat risteilymatkustajat: kansainväliset risteilijät tuovat saariryhmän rannikoille 20–200 hengen ryhmiä. Vuonna 2000 Huippuvuorilla vieraili 20 000 kävijää, vuonna 2011 kävijöitä oli jo 40 000.

Kesäsesonki Huippuvuorilla on 3–4 kuukauden pituinen. Lämpötila on kesällä 4–12 celsiusastetta ja päivänvalo riittää ympäri vuorokauden. Pääaktiviteetteja ovat lyhyet vaellukset, merimelonta, purjehdus ja vuonoristeilyt. Lunta ei kesällä ole muualla kuin jäätiköillä, ja rannikkojen linnusto ja muu eläimistö on monipuolinen. Esimerkiksi noin 3000 yksilön jääkarhukanta on luokiteltu uhanalaiseksi. Talvella sääolosuhteet ovat ankarat ja täysi kaamos kestää kolme kuukautta. Revontulet näkyvät hyvin pimeyden ja vähäisen valosaasteen ansiosta. Talvikauden pääaktiviteetteja ovat koiravaljakkoajelut, hiihtovaellukset ja moottorikelkkasafarit. Saariryhmän koskemattomiin osiin – jäätiköille, jään peittämiin vuonoihin ja vuoristosoliin – järjestetään tutkimusretkiä.

Huippuvuoret koostuu pääosin suojellusta luonnosta, kuten kansallispuistoista ja luonnonsuojelualueista, ja maankäyttö on pitkälti säänneltyä, joten luonto on koskemattomaa. Alueen kasvisto ja eläimistö on erittäin haavoittuvainen. Esimerkiksi naalit ja useat linnut jättävät jälkikasvunsa, jos niitä häiritään. Viime vuosina risteilijöiden pysähtymispaikkoja sekä matkailijoiden rantautumispaikkoja on ryhdytty rajoittamaan entistä tiukemmin. Rakennettua infrastruktuuria, kuten polkuverkostoa tai suojattuja yöpymispaikkoja, on niukasti ja Longyearbyenin ulkopuolella liikkuminen on matkailijoille luvanvaraista. Grönlandista saapuvat talvimyrskyt tai jääkarhut voivat olla vaikuttavia katsella turvallisesta suojasta ja ne tarjoavat ikimuistoisia kokemuksia – mutta ovat vaarallisia kohdattaessa ilman suojaa, tarvittavia luonnossa liikkumisen taitoja tai asetta. Myös väärän reitin valitseminen tai reitiltä eksyminen voi olla kohtalokasta.

Huippuvuorilla on paljon myös kulttuurihistoriallista jäämistöä, ja kaikki mikä sijoittuu ajalle ennen vuotta 1947, on suojattu lain voimalla. Oppaiden velvollisuus on tiedottaa matkailijoita alueen säännöistä ja kulttuurihistoriasta sekä estää heitä keräämästä kulttuurihistoriallista jäämistöä matkamuuistoiksi.

Sinä olet Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutista valmistunut matkailualan erityisasiantuntija. Konsultoit Huippuvuorten matkailutoimijoita. Miten autat heitä seuraavissa asioissa?

Kuvaus perustuu lukuun *Røkenes & Andersen (2015) The Arctic Nature Guide Program at 78° North* kirjassa *Adventure Programming and Travel for the 21st Century*. Venture.

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Esseekysymykset (yhteensä 40 pistettä)

Vastaa kysymyksiin 1–4 (yhteensä neljä esseetä) noudattaen kaikissa vastauksissa seuraavia ohjeita a–d. Suluissa oleva prosenttiluku viittaa siihen, miten paljon kyseinen ohje vaikuttaa esseen pisteytykseen:

- a. Kirjoita vastaukset vastauslomakkeelle, kysymysten jälkeen varattuun tilaan. Aloita esseesi muutama lauseen johdannolla ja lopeta muutama lauseen yhteenvedolla, jossa kiteytät asiasi. Pyri kirjoittamaan selkeästi välttäen turhia täytesanoja. Vastauksen pituus tulee olla 1–1,5 arkkia. Liian pitkissä vastauksissa olennainen asia voi hukkua jaarittelun sekaan, kun taas alimitoitettut vastaukset eivät anna kokonaiskuvaa osaamisestasi. (20 %)
- b. Kuvaa aihepiiriä käsittelevää aiempaa tutkimusta yleisellä tasolla. (20 %)
- c. Määrittele keskeiset aiheeseen liittyvät teoreettiset käsitteet. (20 %)
- d. Miten ja mihin aiempaan tutkimukseen nojaten ja mitä teoreettisia käsitteitä hyödyntäen annat neuvoja Huippuvuorten matkailutoimijoille ko. asiassa? (40 %)

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

2. Hiilikaivosten merkitys saariryhmän taloudelle on ollut suuri. Hiilikaivostoiminnan kriisiytyttyä toivotaan matkailun työllistävän entisiä kaivostyöläisiä. Minkälaisen puheenvuoron pitäisi matkailun ekologisista vaikutuksista ja matkailijoiden ympäristöodotuksista entisille kaivostyöläisille, jotka suunnittelevat luontomatkaileyritysten perustamista ja uusien matkailupalveluiden kehittämistä alueelle. (10 pistettä)

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

Väittämät (20 pistettä)

Vastaa rastittamalla sarakkeeseen, onko väittämä oikein (O) vai väärin (V). Väittämiä on yhteensä 20. Maksimipistemäärä on 1p/väittämä. Väärästä vastauksesta tai molempien vaihtoehtojen rastittamisesta saa 0p.

	Väittämä	O	V
1	Poliittista vastuullisuutta matkailussa voivat toteuttaa sekä poliittiset ja taloudelliset vaikuttajat että yksittäiset matkailijat.		
2	Matkailuelämysten luominen yritysten ja matkailijoiden välisenä yhteistyönä edellyttää yrityksiltä syvällistä matkailijoiden ja matkailuelämysten ymmärtämistä.		
3	Maaailman joka kahdestoista työpaikka liittyy matkailuun.		
4	Maaseudun paikallisella matkailukehityksellä katsotaan yleensä olevan myönteinen vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.		
5	Matkailutyötä tilastoidaan Suomessa pääasiassa työn luonteen ja työn vaatimien taitojen mukaan.		
6	Matkailun turvallisuuden kehittämisen tavoitteet ovat alueellisella tasolla samat kuin organisaatiotasolla, vain mittakaava on suurempi.		
7	Kun matkailun ansiosta työllistyneet ihmiset käyttävät saamiaan tuloja tekemällä hankintoja eri alojen yrityksissä, syntyy välillisiä vaikutuksia.		
8	Keskustelu matkailun vastuullisuudesta käynnistyi samoihin aikoihin, kun alettiin puhua kestävästä kehityksestä.		
9	Lokan kalastusoppaina työskenteleville luonnonläheisyys, itsenäisyys, vapaus ja matkailutyön taidot ovat yhtä merkittäviä asioita.		
10	Matkailijoiden elämyskulutuksessa voi olla mukana filosofinen taso.		

Vastaajan nimi: _____

Vastaajan henkilötunnus: _____

	Väittäjä	O	V
11	Lukuisista toimijoista ja erilaisista malleista huolimatta matkailun aluetalousvaikutusten selvityserinne on varsin yhtenäinen.		
12	Matkailun talousvaikutusselvitysten ja -tilastojen tulkinta jää usein käyttäjän vastuulle, ja numeroita voidaan lukea monella tavoin.		
13	Flowta ei voi saavuttaa tekemisessä, jota ohjaavat selkeät säännöt ja haasteelliset tavoitteet.		
14	Matkailun satelliittitilinpito on tilastokokonaisuus, joka antaa tietoa matkailun kansainvälisistä verkostoista.		
15	Liiketaloudellisen matkailuelämyskeskustelun painopiste on 2000-luvun aikana siirtynyt elämysten tuottamisesta kohti kokemusten tavoittelun motiivien tutkimusta.		
16	Kulttuuripalvelut kuuluvat Tilastokeskuksen luokittelussa matkailulle liitännäisiin toimialoihin.		
17	Namibian Caprivin läänin esimerkki osoittaa, että kun käytetään yhteisöpohjaista luonnonvarojen hallintaa, perinteisten elinkeinojen ja matkailun välille ei synny ristiriitoja.		
18	Viestinnällinen esteettömyys toteutuu sekä Napapiirin retkeilyalueella että Helsinki-Vantaan lentoasemalla varsin hyvin.		
19	Elämystalous tarkoittaa matkailuelämysten tuottamista ja kuluttamista.		
20	Matkailun kriittisessä turvallisuustutkimuksessa kysytään muun muassa, kenen turvallisuudesta puhutaan.		